

Državno-gospodarske stvari.

Državni proračun avstrijski za l. 1887.

	I. Potrebščina: gold.	II. Zaloga: gold.
Najvišji dvor	4,650.000	—
Kabinetna pisarna cesarjeva	71.300	—
Državni zbor	725.951	—
Državna sodnija	22.600	—
Ministerski svet	1,039.343	716.300
Doneski k stroškom skupnih zadev	92,658.839	—
Ministerstvo notranjih zadev	19,446.635	1,149.943
„ deželne brambe	22,187.126	261.847
„ za bogočastje in nauk	21,071.763	5,838.041
Ministerstvo denarstva	102,473.817	409,542.728
„ trgovinstva	75,264.553	69,308.817
„ poljedelstva	15,707.157	11,413.817
„ pravosodja	20,981.311	729.700
Najvišji računski dvor	153.183	—
Pokojninski zaklad	16,398.179	74.826
Pripomoči in zaloge	13,043.142	19.190
Državni dolg	130,416.853	9,533.065
Oskrbovanje državnega dolga	910.050	11.650
Skupnina drž. nepremičnin	—	240.700
Skupaj	537,221.802	508,840.624
Primeri potrebščine in zaloge kaže primanjkljaj	28,381.178 gold.	

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

58.

Mrtvo mesto.

Potje in ulice mestne so zelo ozke, kolovozi se poznajo še dandanes. Tu in tam leže celi kupi kamenja, navožen je bilo zato, da popravijo po potresu poškodovane templje in hiše. Videti je, kakor da vsak čas dojdejo zidarji in težaki na delo, ali vendar je preteklo uže toliko stoletij od takrat pa do danes. Ob domih so trotoari za pešce, in na ovinkih lepi vodnjaki. Hiše so z večine v eno nadstropje, na ulico imajo malo okenj, tudi so brez streh, ker so jih vulkanski izmetki podrli in strli.

Stopimo v imenitno hišo. Nad vrati je napisano: „Salve“. Ostiarius, po naše vratar, hiti nas oglasiti gospodarju. Stopimo v predsobo, s te nas pokličejo v sosedno sobo, v kateri gospodar goste sprejema. Rodovina stanuje v zadnjem koncu, ki je na vrt obrnjen. Za hišo je vrt, posejan z razno zelenjavo in s cveticami, in zasajen z drevjem, med katerim stojé statuve. Bolj v kotu, kjer je hladno, napravljen je mal ribnjak. Kjer so imeli malo vrta, tam so naslikali na stene kos prirode. Po vsej hiši so napeljane cevi za vodo. V vsaki imenitni

hiši so imeli kapelo za domače bogove in boginje. Tla so vlažna s prekrasnim mozaikom, vzlasti v nekaterih hišah. Največa do sedaj odkrita hiša je M. A. Diomedova. Stoji tik herkulanskih vrat, in ima troje nadstropij, spodnji ste še prav dobro ohranjeni. Stene so pobjane tako živo, kakor da je živopisec to delo še le pred par tedni završil. V tej hiši so našli mnogo dobrih slik, zlatih in srebrnih novcev, krasno izdelanih vaz, zapestnic in družega takega lepoticja, kakor tudi jako veliko, suho, svetlo in trdno obokano klet. V njej je ležalo osemnajst okostnic. Vsa klet je bila zametana z vulkanskim prahom, prišel je celó v vrče, v katerih je vino stalo, in jih napolnil do roba. Ta prah se je vlegel tudi ljudem v usta, v nos, v ušesa, kjer je našel odprtino ali otlino, povsodi se je vsilil. Še dandanes se poznajo prav dobro plasti vulkanovih izmetkov. Spodnja plast je čevljev debel nasip otliča, na to plast je palo na debelo peska in pepela, potem leži zopet plast otliča, na njej plast peska in pepela, in tako dalje, prav na vrhu pa se je naredila plast rodovitne prsti, ki je poraščena z grmovjem, trsjem ali drevjem.

Tik vrat herkulanskih stoji hiša, prej ko ne vojaška stražnica; ko so namreč odvažali zasipino, našli so mnogo orožja. Stene so bile porisane z različnimi figurami, ki so jih vojaki za kratek čas risali, in na vratih je še bil nabit gledališčin list. V delavnici nekega kiparja našli so mnogo izdelanih ali še le pričetih kipov iz belega mramorja. Na nekem velikem dvorišču izkopali so mnogo konjskih kosti, voz in konjske oprave; to je bil prej ko ne voznikov dom. Po prodajalnicah so stale dolge mize, in na mizah orjaški vrči za olje ali vino. Peči pekavske so bile na vso moč podobne pečem naših pekav, in po predalih so našli še tudi kruh. V hiši nekega zdravnika so našli množino fino izdelanega ranarskega orodja. Blizu nekega gledališča so izkopali moško okostnico z vrvice novcev, koj zraven pa je bilo na prodaj grozdje, orehi, olive in kruh, tedaj je verjetno, da si je hotel dotičnik kaj kupiti, ali smrt ga je prehitela. V nekem letnem dvorcu blizu vrat v klet našli so 27 ženskih okostnic, poleg je ležalo razno lepoticje, in prav pri vratih tega doma so odkopali dve moški okostnici; eden teh nesrečnikov je držal šop ključev v roki, in eden vrvice novcev in dragih kamenov. V neki hiši so našli žensko okostnico za mizo pri delu, pred njo je še ležal klopčič. Leta 1824 so odkrili lepo kopališče, notri so dobili žensko okostnico na bronastem stolu, olepšano z zlatimi trakovi in dragimi kamni. 1828. leta so izkopali pet steklenih čaš, v katerih so našli olive še tako dobro ohranjene, kakor da so bile še le tistega leta utrgane. V dobro zaprtem železnem kotlu so našli vodo, ki je še bila dobrega okusa.

(Konec prih.)

Govor gosp. poslanca Kluna

v državnem zboru 10. t. m.

(Dalje.)

Tem tirjatvam pa do sedaj niso mogli zadostiti tudi najmarljivejši učitelji in posebno ne na enorazrednih